

## **Izveštaj o suđenjima za ratne zločine, pojavama diskriminacije, pravima žrtava rata - listopad 2016.**

*U izvještaju za listopad 2016. izdvojili smo nekoliko odluka Europskog suda za ljudska prava vezanih uz suđenja za ratne zločine, slobodu govora te pravima žrtava rata. Osobito bi naglasili presudu Europskog suda u predmetu Cindrić i Bešlić v. Hrvatska koja predstavlja potvrdu naših dugogodišnjih zalaganja vezanih uz otpis troškova parničnih postupaka pokrenutih radi naknade nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe tijekom rata. U radu sa žrtvama (neposrednim ili srođnicima ubijenih ili nestalih) neprocesuiranih ratnih zločina i dalje je prisutan problem naplate parničnih troškova jer su izgubili parnice u kojima su od Republike Hrvatske tražili naknadu nematerijalne štete zbog preživljene torture ili usmrćenja svojih bližnjih. Vlada Republike Hrvatske je u srpnju 2012. donijela Uredbu<sup>1</sup> kojom se otpisuju dugovi socijalno najugroženijim građanima pa i troškovi sudskih postupaka, ali navedenom Uredbom ovaj urgentni problem nije riješen na zadovoljavajući način. Prema našim saznanjima u nekim predmetima ovrha je već pokrenuta i provedena. Za Republiku Hrvatsku sramotno je nepriznavanje žrtve naplatom troškova kao i nepoštivanje prva zajamčenih međunarodnim instrumentima; Temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnog prava o ljudskim pravima i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava UN, Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda te EU smjernicama, osobito s Direktivom 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, Europskog parlamenta i Vijeća Europe od 2012. godine, koja je trebala biti prenesena u domaće zakonodavstvo do studenog 2015. godine.*

### **Branimir Glavaš zloupotrijebio prava u postupku pred Europskim sudom za ljudska prava**

Dana 6. listopada 2016. g. Europski sud za ljudska prava donio je odluku<sup>2</sup> kojom je odbacio zahtjev Branimira Glavaša Europskom sudu za ljudska prava (Europski sud), utvrdivši da je zloupotrijebio prava u postupku pred Europskim sudom. U svom zahtjevu Branimir Glavaš se pozvao na povredu čl. 6. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama za ljudska prava zbog prekomjerne duljine trajanja postupka pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske. Podnositelj zahtjeva je tijekom postupka pred Europskim sudom u nekoliko navrata istupio u hrvatskim medijima gdje je naveo da je odbio nagodbu s Republikom Hrvatskom, obznanio visinu pravične naknade, novčani iznos koji mu je Republika Hrvatska predložila u postupku nagodbe. Europski sud je ocijenio da je time isti zloupotrijebio svoje pravo na tužbu Europskom sudu, jer je povrijedio pravilo o povjerljivosti postupka sklapanja nagodbe. Tijekom komunikacije podnositelj zahtjeva je Europski sud prethodno bio upozorio na to da su detalji o postupku sklapanja nagodbe povjerljive prirode.

U siječnju 2015. Ustavni sud Republike Hrvatske odlučujući o podnesenim ustavnim tužbama okr. Branimira Glavaša i drugih<sup>3</sup> donio je, odlučujući o svim ustavnim tužbama, u objedinjenom ustavnosudskom postupku, odluku kojom je djelomično usvojio ustavne tužbe te ukinuo presudu Vrhovnog suda Republike Hrvatske I Kž 84/10-8, od 2. lipnja 2010. godine i predmet vratio Vrhovnom sudu na ponovni postupak. Vrhovnom sudu je naloženo da u ponovnom postupku obrazloži svoje stajalište o primjeni Dopunskog protokola II uz Ženevske

1 Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine, broj 52/13)

2 Application no. [33137/14](#), Branimir GLAVAŠ against Croatia

3 Ustavne tužbe podnijeli su Branimir Glavaš, Ivica Krnjak, Gordana Getoš Magdić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: I Kž 84/10-8 od 2. lipnja 2010. i presude Županijskog suda u Zagrebu broj: X-K-rz-1/07 od 8. svibnja 2009.

konvencije o zaštiti žrtava ne međunarodnih oružanih sukoba – u odnosu na događaje nakon 8. listopada 1991. godine, te u odnosu na pravna pitanja u vezi karaktera oružanog sukoba na području Republike Hrvatske prije i poslije 8. listopada 1991. godine. Ujedno je naloženo VSRH da ocijeni postoje li povrede prava podnositelja ustavnih tužbi (okr. Branimira Glavaša i okr. Gordane Getoš Magdić): prava na procesnu ravnopravnost (jednakost oružja) stranaka u postupku, uključujući pravo na kontradiktorni postupak, prava na obrazloženu sudsku odluku, prava na djelotvorno pravno sredstvo kao i pravo na branitelja.

Dana 7. lipnja 2016. VSRH je ukinuo prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Zagrebu<sup>4</sup> zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka (primjene međunarodnog prava), te se nije upustio u činjenične provjere tvrdnji istaknutih u prvostupanjskoj presudi. Predmet je vraćen na ponovno suđenje (zločin u Osijeku<sup>5</sup>), a glavna rasprava iako najavljivana za listopad još uvijek nije zakazana.

Posljedice navedene odluke, koju je Ustavni sud donio četiri godine nakon uložene ustavne tužbe, te svojom sporošću razmatranja ozbiljno narušio povjerenje u pravnu sigurnost, su nesagledive kako za osuđeničke, podnositelje ustavnih tužbi, koji su, osim Branimira Glavaša već odslužili svoje zatvorske kazne, potom na postupke egzekviture u drugim državama, u navedenom predmetu Bosna i Hercegovina, koje je svojom odlukom potvrdila presudu VSRH te uputila Branimira Glavaša na služenje zatvorske kazne, a najviše na oštećeničke kaznenog postupka koji je navedenim sudskim odlukama vraćen u stadij ponovnog suđenja.

### **Zakašnjeli zahtjevi srodnika ubijenih u ratu**

U posljednje dvije godine Europski sud za ljudska prava odbacio je 18 zahtjeva srodnika ubijenih tijekom Domovinskog rata kao zakašnjele. U svim zahtjevima je zajedničko da srodnici ubijenih nisu dočekali kaznenu pravdu, niti drugi oblik reparacije pred nacionalnim sudovima u Republici Hrvatskoj pa su se obratili Europskom sudu zbog kršenja prava na život (čl. 2. Konvencije) zbog nedjelotvorne istrage Državnog odvjetništva RH. U brojnim predmetima vezanim uz istrage usmrćenja/ratnih zločina srodnika podnositelja zahtjeva, Europski sud je ispitivao razdoblje iz kojeg je podnositelj zahtjeva mogao ili trebao početi sumnjati u djelotvornost istrage (vidi Bogdanović v. Croatia br. zahtjeva 722541/11, 18. ožujka 2014., Orić v. Hrvatska, br 50203/12, 13. svibnja 2014., Gojević-Zrnić and Mančić v. Hrvatska, br. 5676/13, 17. ožujka 2015. godine; Radićanin i drugi protiv Hrvatska, br 75504/12; Grubić v. Hrvatska, br 56094/12, 9. lipnja 2015. godine; Babić v. Hrvatska, br 74338/12, 24. studenoga 2015.; Lovrić i drugi protiv Hrvatska, br 57849/13, 12 siječnja 2016.; Ribić i drugi, br 21610/13, 12 siječnja 2016.; Savić v. Hrvatska, no 32023/13, 12 siječnja 2016.; Opačić i Godić Hrvatska, br 28882/13, 26 siječnja 2016.; Ivančić i Dželalija v. Hrvatska, br 62916/13, 15. ožujak 2016, Milka Vorkapić v. Hrvatska i 5 drugih aplikacija, br. 29835/13, 13. rujna 2016. godine). Uzimajući u obzir načela utvrđena u ovim slučajevima, kao i svojim saznanjima o njihovim činjenicama, Sud je zaključio da su prigovori podnositelja zahtjeva o nedostatku učinkovite istrage o smrti njihovih bliskih srodnika podnesena izvan šestomjesečnog vremenskog roka te stoga moraju biti odbačeni u skladu s člankom 35. st. 1. i 4. Konvencije.

### **Troškovi parničnih postupaka radi obeštećenja predstavljaju nesrazmjern teret i ograničenje prava na pristup sudu**

Dana 6. rujna 2016. Europski sud u predmetu Cindrić i Bešlić v. Hrvatska<sup>6</sup> je donio presudu kojom je zaključio da Republika Hrvatska nije povrijedila pravo na život, učinkovitu istragu, podnositeljima čini su roditelji Stjepan i Paula Cindrić, ubijeni 6. siječnja 1992. u Petrinji, od strane pripadnika srpske paramilicije na tada okupiranom području i to zato što su bili pripadnici hrvatskog naroda. Europski sud je u obrazloženju te odluke prihvatio

4 Rješenje VSRH IKž 23/15-29: [http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/2016dok/VSRH\\_I-Kz-232015-29-an.pdf](http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/2016dok/VSRH_I-Kz-232015-29-an.pdf)

5 Zločin u Osijeku, suđenja u tijeku: <http://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-osijeku.html>

6 <http://hudoc.echr.coe.int/eng>

argumentaciju Vlade RH da je bilo prepreke za istrage ubojstava za vrijeme rata i poslijeratnog oporavka, da je istraga u ovom predmetu bila teža jer su osumnjičeni za zločine bili pripadnici srpskih paravojsnih snaga koji su pobjegli iz Hrvatske te nisu dostupni hrvatskim vlastima, da je jedan od njih danas živi u Srbiji čiji je državljanin, da drugi boravi u Sjedinjenim Američkim Državama. Prema Izvještaju o radu Državnog odvjetništva za 2012. godinu, podnesenom Saboru u rujnu 2013. godine, u razdoblju od 1991. do 31. prosinca 2012. godine je navedeno 13,749 žrtava rata u Hrvatskoj, od kojih su 5979 ubijeni. Analizirajući sve činjenice, Europski sud je zaključio da su nacionalne vlasti u ovom slučaju istrage zadovoljili minimalne standarde koji su potrebni na temelju članka 2.

Ova presuda je iznimno važna jer je u istoj Europski sud utvrdio da je došlo do povrede članka 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju; zaštita vlasništva te povrede članka 6., stavka 1. Konvencije; zbog naplate parničnog troška u odštetnom postupku za naknadu štete zbog usmrćenja roditelja temeljem Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (Narodne novine br. 117/03). Taj Zakon propisuje da je država odgovorna za štetu nastalu zbog smrti uzrokovane terorističkim aktima. U članku 1. st. 2. definira teroristički čin kao "akt nasilja izvršen u pravilu iz političkih pobuda s ciljem izazivanja straha, užasa i osjećaja osobne nesigurnosti građana."

Središnje pitanje u ovom predmetu odnosi se na činjenicu da je podnositeljima zahtjeva naloženo da plate naknadu troškova države zastupanu od strane Državnog odvjetništva, jer je njihov zahtjev za naknadu štete u svezi s ubojstvom roditelja odbijen je u cijelosti na temelju činjenice da država nije odgovorna za štetu nastalu zbog ubojstava počinjenih na području Krajine, koji je u relevantno vrijeme bio izvan kontrole hrvatskih vlasti. Iako nije sporno da članak 154. (1) Zakona o parničnom postupku utjelovljuje "gubitnik plaća" pravilo, prema kojem je neuspješna stranka mora platiti troškove uspješna stranke, da su troškovi određeni u odnosu na vrijednost predmeta spora, Europski sud primjećuje da su roditelji podnositelja zahtjeva bili oteți iz svoje kuće tijekom rata u Hrvatskoj te u obližnjem naselje i ubijen, isključivo zbog njihove hrvatske etničke pripadnosti, da je Vrhovni sud u svojoj odluci utvrdio da je ubojstvo njihovih roditelja ima određene sličnosti s činom terorizma, te se stoga podnošenje tužbe pred nacionalnim sudovima kao i parnični postupak podnositelja zahtjeva protiv države ne može smatrati nelogičnim, jer u to vrijeme nije bilo vezane sudske prakse. Niz presuda Vrhovnog suda kojima je taj sud odbio zahtjeve za naknadu u slučaju štete zbog smrti srodnika tužitelja na okupiranom području za vrijeme rata, datira uglavnom u 2007. i 2008. Dakle, u vrijeme kada su podnositelji zahtjeva podnijeli svoju građansku tužbu za naknadu štete, u ožujku 2006. godine, moglo bi se reći da je stav Vrhovnog suda o tome što je predstavljalo čin terora, a što čine ratnu štetu nije bilo posve jasno.

Nadalje, nacionalni sudovi su naložili podnositeljima zahtjeva plaćanje zastupanja države iznos troškova DORH u visini troškova zastupanja odvjetnika, iako, kako su s pravom ukazali podnositelji zahtjeva, DORH je za tu dužnost financiran iz državnog proračuna, te nije u istom položaju kao zastupnik - odvjetnik. Drugi važan faktor je individualna financijska situacija podnositelja zahtjeva te da troškovi postupka predstavljaju znatno opterećenje za podnositelje zahtjeva, stoga Sud smatra da određivanje podnositeljima zahtjeva snositi pune troškove zastupanja države u postupku predstavlja nesrazmjerni teret na njima te vodi do nesrazmjerna ograničenje prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu.

### **Kršnje slobode govora u sudskom postupku**

U presudi *Radobuljac protiv Republike Hrvatske*<sup>7</sup>, od 28. lipnja 2016. Europski sud je utvrdio da je Općinski sud u Vukovaru povrijedio pravo tužitelja na slobodu govora. Tužitelj je kao odvjetnik sudjelovao u postupku pred tim sudom, te je tijekom postupka komentirao rad suda na način da je ustvrdio „da se nastoji stvoriti dojam da se postupa u predmetnoj stvari dok se suštinski ročišta održavaju bez smislenog sadržaja“. Uređujući sudac je

<sup>7</sup> Broj zahtjeva 51000/11

takav komentar smatrao vrijeđanjem suda te je tužitelju izrekao novčanu kaznu u iznosu od 1.500,00 kuna. Europski sud se nije složio sa takvom ocjenom, smatrajući upravo suprotno – da tužitelj nije prešao granicu dopuštene kritike rada suda, pa da stoga kažnjavanje tužitelja zapravo predstavlja neopravdano miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Za povredu tog prava Europski sud je tužitelju dosudio ekvivalent iznosa novčane kazne koju je tužitelj morao platiti (205 EUR), kao i 13 EUR za troškove postupka.

## SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

Županijski Sud Zagreb, 13.10.2016.

### **Treća osuda za zločine pripadnika HV-a počinjene u Medačkom džepu, tijekom provođenja akcije “Džep 93”, u rujnu 1993**

Josip Krmpotić, nekadašnji zapovjednik izviđačke satnije IX. gardijske brigade HV-a, za ratni zločin nad civilima, počinjen naređivanjem paljenja i rušenja stambenih objekata, u vlasništvu Srba,, na širem području Ličkog Citluka, Počitelja i Njegovana, nepravomoćno je osuđen na 3 godine zatvora. Uz zatvorsku kaznu snositi će i troškove kaznenog postupka. U izrečenu kaznu zatvora uračunat će se i vrijeme od preko sedam mjeseci, koje je optuženik tijekom istrage proveo u istražnom zatvoru.

Na kaznu odmjerenu ispod zakonskog minimuma od 5 godina, utjecale su, po riječima predsjednika vijeća, suca Ratka Ščekića, brojne olakotne okolnosti poput dosadašnje neosuđivanosti, obiteljskih prilika, sudjelovanja u Domovinskom ratu.

Istovremeno Krmpotić je, uslijed nedostatka dokaza, oslobođen optužbe za ratni zločin nad ratnim zarobljenicima, počinjen po zapovjednoj odgovornosti, odnosno nesprečavanjem podređenih u ubojstvu četvorice neidentificiranih ratnih zarobljenika. Ovo je treća osuda za zločine pripadnika HV-a počinjene u Medačkom džepu tijekom provođenja akcije “Džep 93”, u rujnu 1993. Pravomoćno su već osuđeni Mirko Norac te Velibor Šolaja.

Suđenje je započelo 17. lipnja 2013. a glavna rasprava u više navrata je zbog proteka tromjesečnog zakonskog roka, započinjala ispočetka. Pred sudom prvog stupnja provodi se duže od 3 godine i u tom smislu ne ide na ruku poštivanju načela suđenja u razumnom roku.

Županijski sud Split, 20.09..2016.

### **Započelo suđenje opt. Draganu Vasiljkoviću zv. Kapetan Dragan**

Na Županijskom sudu u Splitu, 20. rujna 2016., pred vijećem kojim predsjedava sudac Damir Romac, započelo je suđenje opt. Draganu Vasiljkoviću, alias Kapetan Dragan, odnosno Daniel Snedden.

Kazneni postupak protiv Vasiljkovića provodi se od prosinca 2005., kada je Županijski sud u Šibeniku, za zločine počinjene 14, odnosno 12 godina prije toga, donio rješenje o provođenju istrage. Na temelju ovog rješenja, u siječnju 2006., australske vlasti započele su protiv Vasiljkovića, imatelja dvojnog, srpskog i australskog državljanstva, postupak izručenja Hrvatskoj. Izručen je u srpnju 2015. te sproveden u istražni zatvor u Splitu.

Istraga koju je hrvatsko pravosuđe vodilo gotovo 10 godina, u siječnju 2016. okrunjena je optužnicom.

Vasiljković je lišen slobode od siječnja 2006. do danas, s kratkim intervalima na slobodi.

Optužnica ga u tri točke tereti za počinjenje ratnog zločina nad ratnim zarobljenicima i ratnog zločina nad civilima. Temeljem zapovjedne odgovornosti tereti ga se za nesprečavanje podređenih u mučenju ratnih zarobljenika i civila, zatočenih u improviziranom zatvoru na kninskoj tvrđavi, tijekom lipnja i srpnja 1991., na teret mu se stavlja i osobno zlostavljanje zarobljenika, izdavanje zapovjedi za likvidaciju dvojice zarobljenih pripadnika HV-a, u veljače 1993., u Bruskoj kod Benkovca ta za sudjelovanje u izradi plana napada na policijsku postaju i mjesta u okolici Gline, tijekom kojeg su ubijeni, ranjeni i protjerani civili te oštećene broje kuće i pomoćne zgrade.

Glavne rasprava započela je čitanjem optuženice. Vasiljković je nijekao krivnju. Sve stranke u postupku iznijele su uvodne govore. Optuženik je propisno upozoren i upućen u procesna prava. Profesionalnu obranu garantiraju mu dvoje izabраниh odvjetnika.

Zadovoljeni su prostorni, tehnički te sigurnosni standardi (dupla sigurnosna provjera, na ulazu u Sud te na ulazu u sudnicu, sedmorica pravosudnih policajaca nazočni suđenju).

Županijski sud Split, 18. - 20. 10. 2016.

### **Nastavljeno suđenje Kapetanu Draganu iskazima osmero svjedoka**

Tijekom trodnevnog sudskog zasjedanja iskaze je dalo 8 od 12 pozvanih svjedoka. Neki od njih nisu uredno zaprimili poziv za svjedočenje dok se jedan svjedoka zbog nedolaska opravdao bolešću.

Svjedoci su saslušavani u svezi prve točke optužnice kojom se okrivljeniku na teret stavlja nesprečavanje podređenih u fizičkom zlostavljanju ratnih zarobljenika i civila, u kninskoj tvrđavi, tijekom lipnja i srpnja 1991. U istoj točki optužnice okrivljenik se navodi i kao neposredni počinitelj fizičkog zlostavljanje dvojice zatočenika. Jedan svjedok saslušan je u odnosu na minobacački napad izveden na Glinu i okolicu, inkriminiran trećom točkom optužnice.

Četvorica svjedoka detaljno su opisali postupanje zatvorskih čuvara, navodeći sustavno batinanje, uskraćivanje vode i hrane, psihičko izživljavanje, nehumane uvjete zatočenja. Jednom od njih udarac u glavu od kojeg je počeo krvariti zadao je optuženik osobno.

Optuženik je, kako su rekli svjedoci, bio svjestan sto preživljavaju, jer su ozljede bile vidljive, ali ništa nije poduzeo da takvo postupanje spriječi. Uvjereni su da je osobama koje su ih tukle, tzv. "martićevcima" bio nadređeni.

Obrana je progovarala nekonzistentnosti iskaza ovih svjedoka danih u različitim fazama kaznenog postupka.

Trojica svjedoka svjedočili su o zarobljavanju nakon napada na policijsku postaju u Glini 26. lipnja 1991. Odvedeni su u Golubić, potom u prostorije stare kninske bolnice koje su služile kao zatvor. Njihovi iskazi, se inače odnose se na događaje koji nisu obuhvaćeni optužnim aktom.

Svjedok Elivs Anić u vrijeme napada na Glinu, 26. srpnja 1991., treća točka optužnice, bio je na služenju vojnog roka. "Hrvatska strana je također otvarala paljbu na srpske položaje, iz 90-to mm ručnog bacača, a jedna hitac je pogodio mjesnu crkvu. Tek tada je sa srpskih položaja uzvraćeno paljbom", rekao je svjedok.

Suđenje se nastavlja u studenom i to: 21., 22., 23., 28. i 29. 2016.



ICTY:

### **Završne riječi na suđenju Ratku Mladiću zakazane od 5. - 15. prosinca 2016.**

Suđenje Ratku Mladiću, bivšem zapovjedniku Glavnog štaba VRS započelo je 16. svibnja 2012. godine. Tijekom sudskog procesa ispitano je mnoštvo svjedoka, a predloženi su i brojni materijalni dokazi.

Mladićev zahtjev za oslobođenje od optužbi, sukladno pravilu 98bis, nakon okončanja dokaznog postupka obrane, odbačen je u travnju 2014. Prvostupanjska presuda očekuje se u studenom 2017.

Mladić se u 11 točaka optužnice tereti za dvostruki genocid, zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja. U optužnici se navodi da snosi individualnu kaznenu odgovornost sukladno pravilu 7(1) Statuta, između ostalog, kroz svoje učesništvo u nekoliko udruženih zločinačkih podhvata (UZP) te zapovjednu odgovornost sukladno pravilu 7(3) Statuta.

Optužuje ga se za pokretanja i provođenja kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja civilnog stanovništva Sarajeva, čiji je cilj bio širenje terora među civilnim stanovništvom, eliminiranje bosanskih Muslimana u Srebrenici, i to ubijanjem gotovo 7000 muškaraca i dječaka, kao i prisilnim odvođenjem žena, djece i jednog dijela starijih muškaraca iz tog područja, uzimanja pripadnika Ujedinjenih nacija kao talaca kako bi se NATO prisililo da se uzdrži od zračnih napada na vojne ciljeve bosanskih Srba.

Na teret mu se stavlja i bezobzirno razaranje privatne imovine i javnih dobara, uključujući spomenike kulture i sakralne objekte, kao što su brojne džamije širom zemlje, granatiranje pijace "Markale", u veljači 1994. kada je poginulo 66, a ranjeno više od 140 ljudi, zatočenje hiljada bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata u logorima poput Manjače, Keraterma, Omarske, Trnopolja.

### ***Prilog 1. Priopćenje Ženske mreže Hrvatske vezano uz razrješenje članova/ica Povjerenstva za žrtve seksualnog nasilja***

Ženska mreža Hrvatske upozorila je da je ministar branitelja Tomo Medved, usprkos ranijem upozorenju Europskog ženskog lobija, UN agencije UN WOMEN i Ženske mreže Hrvatske razriješio šest članova/ica Povjerenstva za žrtve seksualnog nasilja. Izražavaju stoga neslaganje s tom odlukom i iskazuju zabrinutost za ostvarivanje prava žrtava seksualnog nasilja u ratu u Hrvatskoj.

Izjavu Ženske mreže Hrvatske, koju potpisuju Rada Borić i Nela Pamuković pročitajte u nastavku<sup>8</sup>:

"Ističemo da su razriješeni članovi Povjerenstva kompetentni stručnjaci i stručnjakinje s dugim radnim iskustvom i profesionalnom zrelošću neophodnim za odlučivanje u osjetljivom području seksualnog nasilja u ratu. Članovi/ice Povjerenstva izabrani su **javnim pozivom** na mandat od četiri godine temeljem dokazanih profesionalnih i ljudskih kvaliteta, od kojih **niti jedan/na nije pripadnik niti jedne političke opcije**.

**Povjerenstvo je od svoga imenovanja u studenom 2015. do kraja svibnja 2016., kada je 'privremeno' zaustavljen njegov rad, od podnesenih 147 zahtjeva za ostvarivanje prava žrtava seksualnog nasilja u ratu riješilo 107 zahtjeva.**

Radeći u vrlo kratkim rokovima, članovi i članice Povjerenstva uložili su pojačane napore i bezuvjetnu spremnost da novi Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom - dalje [Zakon](#), (Narodne novine 64/15) u čijoj su pripremi neki i sudjelovali, stave u punu primjenu doprinoseći time ostvarivanju dugo zanemarivanih prava žrtava seksualnog nasilja u ratu.

<sup>8</sup> <http://www.voxfeminae.net/vijestice-list/hrvatska/item/10531-razrijeseni-clanovi-i-clanice-povjerenstva-za-zrtve-seksualnog-nasilja-u-ratu>

Usvajanjem i primjenom ovog Zakona, Hrvatska je postala primjerom u regiji i svijetu, s iskazanim interesom različitih zemalja za prijenosom znanja i iskustva iz ovog područja (Kosovo, Bosna i Hercegovina, Libija, itd.).

Članovi i članice Povjerenstva koji rade na praktičnoj primjeni Zakona i razumiju potrebe žrtava seksualnog nasilja prenosili su dragocjena znanja predstavnicima drugih zemalja. Njihovim razrješenjem Ministarstvo se odriče doprinosa priznatih stručnjaka/inja umanjujući time i kvalitetu svoga rada i ulogu razvojne pomoći Hrvatske u ovom području. Napominjemo da ovi stručnjaci ne mogu biti zamijenjeni stručnjacima „općeg“ profila, jer se radi o rijetkim stručnjacima koji su dugi niz godina direktno radili sa žrtvama seksualnog nasilja u ratu.

O upozorenju Europskog ženskog lobby-a, koji predstavlja 2000 ženskih organizacija iz cijele Europe i najavi razrješenja većine članova Povjerenstva za žrtve seksualnog nasilja i posljedicama koje će to izazvati, upoznati su i Predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Stalni predstavnik Republike Hrvatske pri Europskoj uniji, Prvi potpredsjednik Europske komisije, Visoka predstavnica EU za pravdu i rodnu jednakost, Visoki predstavnik EU za zdravlje i sigurnost hrane, Rezidentna koordinatorica UN agencija i Stalna predstavnica UNDPa u Makedoniji (bivša Rezidentna koordinatorica UN-a u Stalna predstavnica UNDPa u Hrvatskoj) i Visoki predstavnik EU za međunarodnu suradnju i razvoj.

Također, o najavi razrješenja članova i članica Povjerenstva informirana je i Specijalna izvjestiteljica Generalnog tajnika UN za pitanja seksualnog nasilja u oružanim sukobima, bivša Predsjednica UN Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije nad ženama, Generalna tajnica Ženske lige za mir i slobodu, Komitet žena dobitnica Nobelove nagrade, voditelj Regionalnog ureda UNDP za Jugoistočnu Europu, šefica Regionalnog ureda UNWOMEN za Jugoistočnu Europu, regionalne ženske mreže i sl.

Ministarstvu branitelja i ministru Medvedu osobno smo uputile zahtjev da promijeni odluku o razrješenju članova/ica Povjerenstva - umjesto odgovora, saznale smo da su članice i članove posve netransparentno, nekoliko dana prije izbora, razriješeni.

**Žrtve seksualnog nasilja u ratu još jednom, nakon više od dvadeset godina nebrige, postaju žrtve predizbornih političkih preslagivanja, a to smatramo nedopustivim."**